

TIẾT 29

– Lí thuyết âm nhạc: Các bậc chuyển hoá, dấu hoá

– Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 5

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức:

- Nhận biết được kí hiệu các bậc chuyển hoá, dấu hoá. Hiểu được tác dụng của dấu hoá, bậc chuyển hoá.
- Đọc đúng cao độ, trường độ, tiết tấu Bài đọc nhạc số 5.

2. Năng lực: Đọc đúng tên nốt nhạc và giai điệu Bài đọc nhạc số 5 kết hợp gõ đệm, đánh nhịp $\frac{3}{4}$.

3. Phẩm chất: Rèn luyện tính chăm chỉ, trách nhiệm trong việc tự học và tham gia các hoạt động học tập cùng các bạn

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Giáo viên: SGK, đàn phím điện tử, nhạc cụ gõ, phương tiện nghe – nhìn và các tư liệu/ file âm thanh phục vụ cho tiết dạy.
- Học sinh: SGK Âm nhạc 6, nhạc cụ gõ. Tìm hiểu trước nội dung các bậc chuyển hoá, dấu hoá và Bài đọc nhạc số 5.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

KHỞI ĐỘNG

Nghe giai điệu đoán câu hát: GV đàn giai điệu một câu hát bất kì trong bài *Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng*. HS nghe và hát lại câu hát đó.

HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI

Nghe âm thanh trên đàn và cảm nhận độ cao của các âm

- GV đàn 7 nốt nhạc của hàng âm tự nhiên. HS lắng nghe cảm nhận.
- GV đàn một vài nốt nhạc bất kì trong đó có bậc chuyển hoá. HS lắng nghe, cảm nhận.
Ví dụ: Son–La–Son; Son–La–Son thăng.
- HS nêu nhận xét sau khi nghe và cảm nhận độ cao của các âm.
- GV nhận xét, gợi mở vào nội dung các bậc chuyển hoá và dấu hoá.

2 Tìm hiểu các bậc chuyển hoá và dấu hoá

a. Các bậc chuyển hoá

Từ hoạt động nghe âm thanh trên đàn và cảm nhận độ cao của các âm trong các ví dụ trên, HS đọc SGK, suy nghĩ và trả lời câu hỏi: Thế nào là bậc chuyển hoá?

=> Khái niệm: Mỗi bậc âm cơ bản khi nâng cao hoặc hạ thấp được gọi là các bậc chuyển hoá và được kí hiệu bằng các dấu hoá.

b. Dấu hoá

– GV đàn nét giai điệu ô nhịp đầu tiên của Bài đọc nhạc số 2 (tr. 25 SGK).

Lần 1: đàn thêm dấu thăng ở nốt Pha	Lần 2: đàn tuân thủ theo bản nhạc	Lần 3: đàn thêm dấu giáng ở nốt Pha	Lần 4: đàn ô nhịp 4 nốt Son thăng và thêm nốt Son có dấu bình
			

– GV yêu cầu HS nhận xét sau mỗi lần đàn mẫu nét giai điệu của ô nhịp 1. Sau đó trả lời câu hỏi:

+ Thế nào là dấu hoá?

=> Khái niệm: Dấu hoá là kí hiệu dùng để thay đổi độ cao của các nốt nhạc trong bản nhạc. Dấu hoá thường đặt sau khoá nhạc hoặc trước nốt nhạc.

+ Có các loại dấu hoá nào? => Có 3 loại dấu hoá thường dùng là:

=> Dấu thăng (\sharp): làm tăng độ cao của nốt nhạc lên nửa cung;

=> Dấu giáng (\flat): làm giảm độ cao nốt nhạc xuống nửa cung;

=> Dấu bình (\natural): huỷ bỏ tác dụng của dấu thăng hoặc dấu giáng.

c. Cách sử dụng dấu hoá

– GV giới thiệu về dấu hoá theo khoá và dấu hoá bất thường:

Dấu hoá theo khoá (đặt sau khoá nhạc): Có tác dụng với tất cả các nốt nhạc trong toàn bộ bản nhạc (trừ trường hợp có sự thay đổi dấu hoá ở các đoạn khác nhau của bản nhạc).

Ví dụ:

– Dấu hoá bất thường (đặt trước nốt nhạc): Chỉ có tác dụng với nốt nhạc đứng sau nó và trong phạm vi của ô nhịp đó (Xem ví dụ trong SGK).

– GV yêu cầu HS lấy ví dụ trong một số bài hát hoặc bài đọc nhạc trong SGK có các loại dấu hoá trên.

ĐỌC NHẠC

1 Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 5

GV hướng dẫn HS khai thác bài bằng hệ thống câu hỏi:

- Bài đọc nhạc viết nhịp gì? Nhắc lại khái niệm nhịp đó.
- => Nhịp $\frac{3}{4}$: Là nhịp có 3 phách trong một ô nhịp, mỗi phách có giá trị trường độ bằng một nốt đen, phách 1 mạnh, phách 2 và 3 nhẹ.
- Bài đọc nhạc có những cao độ nào? => Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La, Si.
- Bài đọc nhạc có những hình nốt gì? => Hình nốt đơn, nốt đen, nốt trắng, nốt trắng chấm đôi.
- Nốt trắng chấm đôi có giá trị bằng mấy phách trong nhịp $\frac{3}{4}$? => Bằng 3 phách.

a. Đọc gam Đô trưởng và trục của gam

GV đàn và bắt nhịp, HS quan sát và tập đọc gam, trục của gam Đô trưởng theo SGK:

b. Luyện tập tiết tấu kết hợp quãng

- HS quan sát âm hình và tự vỗ tay/ gõ đệm theo âm hình tiết tấu trong SGK.
- GV đàn cao độ kết hợp tiết tấu. HS thị phạm bằng âm La la la... theo giai điệu kết hợp tiết tấu của nét nhạc.
- GV sửa sai (nếu có), HS kết hợp vỗ tay và làm như trên (2 - 3 lần).

c. Luyện tập Bài đọc nhạc số 5

- GV đàn giai điệu bài đọc nhạc 1 lần. HS quan sát bản nhạc, đọc nhẩm theo.
- HS chia câu, GV hỗ trợ và thống nhất chia câu cùng HS:
 - + Câu 1: ô nhịp 1, 2, 3, 4
 - + Câu 2: ô nhịp 5, 6, 7, 8
- Tập đọc từng câu nhạc:
 - + GV đàn từng câu, bắt nhịp HS đọc nhạc cùng đàn (2 lần).
 - + Tiếp tục làm theo trình tự trên đến hết bài và ghép nối cả bài.
- GV đệm cho HS đọc hoàn thiện cả bài. Phát hiện sửa sai cho HS (nếu có).

Lưu ý: Chú ý đọc đúng cao độ có nhảy quãng (Son – Đô; Đô – La; Son – Rê); đọc chuẩn xác nốt chuyển hoá (Pha thăng).

LUYỆN TẬP

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động sau:

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

- Hướng dẫn HS tập đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách: nhấn vào phách 1, gõ nhẹ ở phách 2 và phách 3.
- Cách gõ đệm: Nhịp nhàng, âm thanh nhỏ mang tính chất đệm cho bài hay hơn và giữ đúng nhịp độ.
- Cả lớp luyện đọc kết hợp gõ đệm theo phách cả bài đọc nhạc (2 lần).
- GV gọi 1 – 2 nhóm trình bày trước lớp. Nhận xét, động viên các nhóm đọc tốt.

b. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{4}$

- HS quan sát sơ đồ nhịp $\frac{3}{4}$ trong SGK, tư duy và tập đánh nhịp $\frac{3}{4}$ theo sơ đồ.
- GV nhận xét, hướng dẫn cách đánh nhịp.
- Bật nhạc nền nhịp $\frac{3}{4}$. HS cùng đánh nhịp trên nền nhạc.
- Các nhóm luyện tập đọc nhạc kết hợp đánh nhịp. Chia nhóm 1 đọc nhạc, nhóm 2 đánh nhịp và ngược lại. GV hỗ trợ, lưu ý sửa sai cho HS.
- Gọi 1 – 2 nhóm trình bày trước lớp. HS nhận xét cho nhau.
- GV nhận xét, đánh giá phần trình bày của các nhóm.

VẬN DỤNG

- HS vận dụng cách đánh nhịp $\frac{3}{4}$ vào các bài hát, bài đọc nhạc có cùng chỉ số nhịp và tính chất âm nhạc.
- HS tự sáng tạo đọc nhạc kết hợp vận động cơ thể theo nhịp với các động tác đã học.

*Tổng kết tiết học:

- GV cùng HS nhắc lại các nội dung đã học và những khái niệm cần ghi nhớ.
- Khuyến khích, động viên các nhóm/ cá nhân tiếp tục luyện tập đọc nhạc thể hiện bằng nhiều hình thức khác nhau.

*Chuẩn bị bài mới:

- HS tiếp tục luyện tập các nội dung đã học để trình diễn vào tiết Vận dụng – sáng tạo:
- Luyện tập, hoàn thiện bài hát *Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng* bằng các hình thức đã học.
 - Đọc nhạc, hát lời và vận động theo nhịp Bài đọc nhạc số 5 – *Nắng xuân*.